

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 20. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi SIA [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 34/2026) un tā papildinājumus (reģ. Nr. 241-2026/330, Nr. 241-2026/331 un Nr. 241-2026/333),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464.¹ panta otrās daļas 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ja kasācijas sūdzība formāli atbilst šā panta pirmajā daļā minētajām prasībām un ja tiesa, kas taisījusi pārsūdzēto spriedumu, nav pieļāvusi šā likuma 452. panta trešās daļas noteikumu pārkāpumu, tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību arī šādos gadījumos: [..] izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais lietas iznākums ir nepareizs un ka izskatāmajai lietai ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izpriestu prasījumu.

Satversmes tiesa 2013. gada 21. oktobrī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2013-02-01, ar kuru atzina Civilprocesa likuma 464.¹ panta otrās daļas 2. punktu par atbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam (turpmāk – lieta Nr. 2013-02-01). Minētā sprieduma pieņemšanas laikā Civilprocesa likuma 464.¹ panta otrās daļas 2. punkts noteica: “Ja kasācijas sūdzība formāli atbilst šā panta pirmajā daļā minētajām prasībām un ja apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi šā likuma 452. panta trešās daļas noteikumu pārkāpumu, senatoru kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību arī šādos gadījumos: [...] nerodas šaubas par apelācijas instances tiesas sprieduma tiesiskumu, un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.” Pieteikuma iesniedzējai Civilprocesa likuma 464.¹ panta otrās daļas 2. punkts ir piemērots redakcijā, kādā tas tika izteikts ar 2016. gada 9. jūnija likumu “Grozījumi Civilprocesa likumā”, kas stājās spēkā 2016. gada 13. jūlijā. Spriedumā lietā Nr. 2013-02-01 šīs tiesību normas satversmība nav vērtēta.

Līdz ar to pieteikumā ietvertu prasījumu nevar uzskatīt par jau izspriestu.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot. Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Senatoru kolēģija, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību pēc pieteikuma iesniedzējas kasācijas sūdzības. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums konkrētajā civillietā nav pietiekami juridiski motivēts un satur būtiskas loģiskas pretrunas. Kasācijas tiesvedības neierosināšana konkrētās lietas faktiskajos apstākļos esot radījusi nesamērīgu pieteikuma iesniedzējas tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību ierobežojumu. Turklāt arī Senatoru kolēģijas lēmums pārkāpjot tiesībām uz taisnīgu tiesu raksturīgo motivācijas principu. Tajā neesot pamatota apstrīdētās normas piemērošana un sniegtas atbildes uz kasācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem.

Pieteikumā sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un pausts viedoklis par konkrētās civillietas ietvaros pieņemtajiem tiesu nolēmumiem. Šādi apsvērumi

attiecas uz apstrīdētās normas piemērošanu konkrētās situācijas faktiskajos apstākļos. Tomēr tie nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai, jo Satversmes tiesa nepārbauda tiesību normu interpretāciju un piemērošanu konkrētajā lietā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 15. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-63-01 15. punktu*). Savukārt argumenti par Senatoru kolēģijas lēmuma motivāciju nav attiecināmi uz apstrīdēto normu, jo tā neregulē šī lēmuma formu un Senatoru kolēģijas pienākumu to motivēt. Senatoru kolēģijas tiesības sastādīt lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību rezolūcijas formā nosaka Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļa. Tādējādi no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētā situācijā rada pieteikuma iesniedzējai Satversmes 92. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc SIA [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 34/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina